

Boris Beja se je rodil leta 1986 v Trbovljah. Po maturi, na Srednji šoli za oblikovanje in fotografijo, smer umetniška gimnazija se je vpisal na Univerzo v Ljubljani, NTF, smer Grafična tehnika in študij zaključil z zagovorom diplomskega dela Vstop v likovno polje preko matrice visokega tiska. Študij kiparstva na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje je leta 2013 zaključil z zagovorom diplomskega dela Smrt, produkt subjekta. Za svoje delo je prejel Prešernovo nagrado za kiparstvo, ALUO, 2012 in Najvišjo nagrado za prispevek k trajnostnemu razvoju družbe, (Javni sklad Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendiranje).

S področja vizualne kulture je redno objavljaj prispevke na spletnem portalu Planet siol.net. Zapise s področja kulture pa je objavil v tiskanih medijih Klik, Folio, Tekstilec, Likovne besede in Praznine.

Pomembnejše razstave:

Delovni naslov; Brez naslova, Nova galerija DDT, Trbovlje, samostojna razstava, 2011.

Tišina odsotnega, Nova galerija DDT, Trbovlje, samostojna razstava, 2012.

Delo v umetnosti, v sodelovanju s Suzano Brborović, Galerija Mestne hiše Brno, Češka, samostojna razstava, 2013.

DELA, v sodelovanju s Suzano Brborović, Galerija Equrna, Ljubljana, samostojna razstava, 2013.

Sijaj ART P-5124 JUS NI 5.110, Galerija Alkatraz, Ljubljana, samostojna razstava, 2013.

galerijakrško

Odpiralni čas Galerije Krško:
 ponedeljek: 10.00—16.00,
 torek—sobota: 12.00—18.00,
 nedelja: 14.00—18.00,
 po predhodni najavi
 v Mestnem muzeju Krško ali
 na telefonski številki: 07 49 211 00.

Izdal in založil Kulturni dom Krško,
 zanj Katja Ceglar.

Avtor razstave Boris Beja.
 Kustosinja razstave in
 besedilo Nina Sotelšek.
 Tisk Kolortisk. Naklada 250.
 Krško, oktober 2013.

Zahvala: Frizerski salon Simona,
 Mojca Klinc, SVEA Lesna industrija.

BORIS BEJA

Človek človeku žival

22. 10. — 31. 12. 2013

galerijakrško

Plenilec ali plen?

V nekonvencionalnem razstavnem prostoru Galerije Krško avtor mlajše generacije Boris Beja razkriva svojo odzivnost na družbeno dogajanje in kritično vrednoti okolje. Le-to mu služi kot impulz, ki sproži miselni proces, s katerim poda lastno izjavo preko umetnostnega dela. Po formalni izobrazbi kipar, deluje v umetniškem sistemu, kjer so meje med umetniki, kritiki, teoretiki in kustosi, zabrisane. Kot kulturni delavec jih prestopa tudi sam, saj poleg lastne umetniške prakse deluje kot organizator razstav ter ažurni pisec o sodobni umetnostni produkciji. Projekt z naslovom *Človek človeku žival* je začel nastajati v letu 2012 v sklopu rednega študijskega programa na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje, smer Kiparstvo, v sodelovanju z mentorjem prof. Alenom Ožboltom. V procesu avtorjevega nadaljnega raziskovanja se je projekt razvil v prostorsko postavitev, narejeno posebej za Galerijo Krško.

Vstop skozi vrata galerije nas uvede v osrednjo problematiko razstave, saj s tem, ko naredimo korak v vanjo, hkrati vstopimo v umetnostno delo (talno lasno instalacijo), in smo se primorani z njim soočiti. Obiskovalec ni samo pasivni gledalec, ampak postane aktivni udeleženec v umetnostnem delu, saj je instalacija na tleh ovira do osrednjega galerijskega prostora, ki jo mora premagati. Avtor želi s tem posegom vzpostaviti dialog med sabo (saj ga zanima gledalčev odziv), umetniškim delom in gledalcem.

Bejeva instalacija, ki se nadaljuje na stenah prezbiterija in obeh apsid, kaže na kolektivno družbo, v kateri se gibljemo posamezniki. Lasni objekti, sestavljeni iz živalskih kož in človeških las, predstavljajo vse vpete v sistem, kjer delimo skupno usodo gospodarske, politične, ekonomske in eksistencialne krize. Lasje kot konstruktivni element umetniških del so mnogoplastno interpretativno sredstvo, saj nosijo tako kulturne kot simbolne pomene ter nevidne osebne zgodbe. Njihov pomen ni univerzalen, saj se spreminja v času in medkulturno. Definirajo spol, starost, socialni status, zdravstveno stanje, politično opredeljenost, posameznika označujejo tako kot njegov govor, oblačila ali vonj. Medtem ko lase zahodni svet izpostavlja kot ključni aspekt ženske lepote, jih ortodoksne kulture skrivajo. Ostriženi lasje so lahko znamenje upora, kaznovanja ali diskriminatornega odnosa do drugih (spomnimo se žrtev koncentracijskih taborišč, kjer so represivni organi s striženjem las ljudem odvzeli dostojanstvo, jih razčlovečili ter uporabili njihove lase za nadaljnjo predelavo).

Naslov razstave *Človek človeku žival* odpira vprašanje: mar je žival v tej sintagmi plenilec ali plen? Če najprej izpostavimo prvo, se lahko opremo na verz iz Plavtove komedije: *»...lupus est homo homini, non homo, quom qualis sit non novit,«* katerega prevod bi se lahko glasil takole: ne pričakuj človečnosti od neznanca, saj je le-ta lahko volk. Torej žival, ki si s plenjenjem zagotavlja svoj biološki obstoj/preživetje. Človek na drugi strani, si mora poleg biološkega zagotoviti še socialno preživetje. Iz tega vidika torej razstava odpira diskurz o sovražnem in predatorskem človeškem vedenju, ki ga naperjamo eden proti drugemu, ko zdravimo notranje bolečine, in s tem potrjujemo rek: praska in grize kot ranjena žival.

Naslov lahko beremo tudi, da je žival plen. Torej: človek človeku nečlovek. Nečlovek ali »drugi«, ki odstopa od družbenih normativov, in je zato pripadnik marginalizirane skupine, ki se razlikuje od večine. Lahko po barvi, rasi, spolni usmerjenosti, gmotnem stanju, religioznem prepričanju, interesih, vrednotah itn. Lahko je tudi samobiten individualist, ki sledi lastni volji in vesti in se otesa nekritičnosti črednega nagona. Čeprav je trend v sodobni družbi, da si prizadeva sprejeti te skupine, ostajajo posamezniki v njej nezaželeni, drugačni, neljudje, označeni so lahko tudi za »živali«. Pridemo torej do ključne delitve med »mi« in »drugi«, saj »mi« nesporno potrebujemo »druge«, da preko njih izoblikujemo in potrjujemo lastno identiteto. Beja je torej preko naslova razstave v svoje delo vnesel vsebino, ki opozarja na tiste skupine ljudi, ki jih proizvaja vsaka sedanost: to so žrtve vojn, genocida, rasizma, gospodarstva, spolnih zlorab in psihičnega nasilja, ki skupine ali posameznika spravlja in ohranja v položaju strahu in nemoči. Razstava zatorej provokativno poziva k razmisleku o problemih, ki jih včasih sami ne vidimo.

Sodobna umetnost se opredeljuje do časa, ki mu pripada, in ga komentira. Zaznava dogajanje v družbi in njeno nenehno spreminjajočo se kapitalistično vsakdanost. Že dolgo časa sledimo tudi spreminjanju pojma kiparstva ter kipa kot umetnostnega dela, saj ga ne smatramo več kot zgolj artefakt (modelirano materijo), ampak je postal materializacija miselnega in raziskovalnega procesa. Dobra družbeno-kritična umetnostna dela postavljajo vprašanja, ki nas ne pustijo ravnodušnih in o njih razmišljamo še dolgo po tem, ko smo zapustili galerijski prostor.